

Nasjonalparkstyret
for Fulufjellet

Møteinnkalling

Utvalg:	Nasjonalparkstyret for Fulufjellet
Møtested:	Elektronisk møte
Dato:	30.05.2025
Tidspunkt:	10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 8/2025	Godkjenning av innkalling og saksliste, og valg av medlemmer til å skrive under protokoll		
ST 9/2025	Orienterings- og drøftingssaker - Styremøtet 30.05.2025		2024/13361
ST 10/2025	Referatsaker		
ST 11/2025	Delegerte vedtak		
DS 2/2025	Delegert vedtak - dispensasjon - Fulufjellet NP - Fregn NR - helikopter - merking av bjørn og kartlegging av binner - Universitetet i Innlandet		2025/4000
ST 12/2025	Fulufjellet NP - Fregn NR - innsamling og kartlegging av lavboende sopp - Universitetet i Oslo		2025/5013
ST 13/2025	Årsrapport for Nasjonalparkstyret for Fulufjellet 2024		2025/6187
ST 14/2025	Eventuelt		

ST 8/2025 Godkjenning av innkalling og saksliste, og valg av medlemmer til å skrive under protokoll

Arkivsaksnummer: 2024/13361-2

Saksbehandler: Øivind Løken

Dato: 29.05.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Fulufjellet	9/2025	30.05.2025

Orienterings- og drøftingssaker - Styremøtet 30.05.2025

Innstilling fra forvalter

Nasjonalparkstyret tar de framlagte orienteringssakene til etterretning.

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger og vurdering

Følgende saker legges frem til orientering:

- Møte med Ljørdalen grendeutvalg den 17. mars 2025.
- Status bru Bergådalen
- Tiltak 2025 – Status og framdrift.
- Diverse møtevirksomhet og samlinger siden forrige styremøte.
- Kontorlokaler

ST 10/2025 Referatsaker
ST 11/2025 Delegerte vedtak

UNIVERSITETET I INNLANDET
Postboks 400 Vestad
2418 ELVERUM

Saksbehandler Øivind Løken

Vår ref. 2025/4000 432.3

Deres ref. 22/07318-29 Dato 28.03.2025

Fulufjellet NP - Fregn NR - dispensasjon - motorferdsel - 2025 - 2027 - helikopter - Tillatelse til merking av bjørn og kartlegging av binner - Universitetet i Innlandet

Nasjonalparkstyret for Fulufjellet gir Universitetet i Innlandet dispensasjon til motorferdsel med helikopter (lavtflyging og start/landing) i forbindelse med gjennomføring av merking av brunbjørn for perioden 29. mars - 20. september i årene 2025-2027.

Dispensasjonen er gitt med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 første ledd, første alternativ og gjelder for Fulufjellet nasjonalparker og Fregn naturreservat. Det er vurdert at aktiviteten ikke vil stride mot verneformålet eller skade verneverdiene nevneverdig.

Dispensasjonen gis med følgende vilkår:

- Dispensasjon gjelder for perioden 29. mars – 20. september i årene 2025-2027.
- Det gis dispensasjon til motorferdsel med helikopter (lavtflyging og start/landing) for maksimalt 8 turer per år.
- Den motoriserte ferdsele må holdes på et minimum, og koordineres med eventuelle andre oppdrag til naturoppsynet.
- I Fulufjellet NP, et område som er viktig for friluftsliv, bør det unngås flyving i helger og fellesferien så langt som mulig.
- Unødvendig forstyrrelse av dyrelivet og terrengslitasje må unngås.
- Nasjonalparkstyret for Fulufjellet skal ha tilsendt kjørebøker som føres i henhold til søknaden etter avsluttet prosjekt, senest 1. november hvert år. Tilsvarende skal GPSlogg for helikopter også oversendes. Nasjonalparkstyret skal holdes oppdatert på utviklingen i prosjektet underveis.
- Nasjonalparkstyret skal få tilgang til resultatet fra forskningsprosjektet, som ledd i å øke kunnskapen om området, jf. naturmangfoldloven § 8.
- Nasjonalparkstyret ber om å bli orientert når eventuell merking planlegges og gjennomføres i Fulufjellet NP og/eller Fregn NR.

Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen kun gjelder de verneområdene som er opplistet i saksfremstillingen. Det forutsettes at søker også innhenter nødvendige tillatelser fra Trysil kommune og grunneiere etter motorferdselloven.

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Nasjonalparkstyret for Fulufjellet.

Saksopplysninger

Søknad

Nasjonalparkstyret mottok den 25. mars 2025 søknad fra Universitetet i Innlandet (INN) om tillatelse til lavtflyging og start/landing med helikopter for fangst og radiomerking av brunbjørn i perioden 29. mars - 20. september 2025-2027 i Fulufjellet nasjonalpark og Fregn naturreservat. Det søkes om maksimalt 8 landinger, lavtflyginger og merkinger pr. år i den nevnte tidsperioden for eventuell bedøvelse fra helikopter og videre radiomerking av bjørn. Det blir også i søknaden opplyst om at forskningsprosjektene vil bli gjennomført over større arealer av Trysil kommune og Innlandet fylke øst for Glomma. Det vil si at landingstillatelse fra Nasjonalparkstyret ikke nødvendigvis betyr at bjørn vil bli radiomerket i Fulufjellet nasjonalpark eller Fregn naturreservat hvert år i den omsøkte 3-årsperioden. Videre opplyses det om at Høgskolens veterinær- og merketeam vil i størst mulig grad lande på innmark eller brøytete skogsbilveier. Universitetets pågående forskningsprosjekter på bjørn har fra før fått tillatelse fra Trysil kommune til et tilsvarende antall landinger med helikopter i utmark i omsøkte periode.

Bakgrunn

Omkring 1850 var Sør-Norge det viktigste reproduksjonsområdet for bjørn i Skandinavia. Da hadde nesten halvparten av Skandinavias bjørnebinner tilhold i Sør-Norge, men etter 90 år med intensiv forfølgelse og avlaving var bjørnen til slutt funksjonelt utryddet som reproduserende art i Norge på 1940-tallet (Swenson m.fl. 1994. NINA Forskningsrapport 53). Stortingets nåværende bestandsmål om ynglende bjørn i ulike deler av Norge har derfor forutsatt reetablering og innvandring av binner fra våre naboland.

For Sør-Norge sør for Trondheim er nå det forvaltningspolitiske bestandsmålet satt til 3 årlige ynglinger. Videre skal utbredelsen av disse binnene med årsunger være geografisk begrenset til øst for Glomma i deler av i Innlandet fylke, dvs. i østre deler av Hedmark i Rovviltregion 5. Etter at bjørnen ble funksjonelt utryddet i Norge på 1940-tallet, vokste den gjenlevende svenske bjørnestammen til ca. det 10-dobbelte og offisielt teller nå bjørnebestanden på svensk side i underkant av 3000 dyr. Dagens bestand av bjørn på norsk side er et resultat av den gradvise økningen i antall og utbredelse av bjørn i Sverige, og innvandring herfra til Norge.

Hannbjørnene kom først og dominerte i mange 10-år. Av de 72 bjørnene som offisielt ble felt i Hedmark i perioden 1900-2017 var alle hanner, med andre ord er ingen binner kjent felt på over 100 år. Det skandinaviske bjørneforskningsprosjektet ble etablert i 1986, og i Sør-Norge har radiomerkede binner i Innlandet vært fulgt siden den første binna med radiohalsband innvandret fra Sverige og etablerte seg med fast tilhold på tvers av riksgrensen i 1990. I den påfølgende 32-årsperioden har Det skandinaviske bjørneprosjektet studert radiomerkede binner i Innlandet, men denne forskningen og kartleggingen av binnetilhold har vært begrenset til mindre arealer i Østre Trysil.

I Innlandet har utbredelse, ekspansjon og antall UMERKEDE binner med tilhold i fylket vært mindre kjent, men i de siste 15 årene (2007-2021) har det ved synsobservasjoner, sporing på snø og DNA-innsamling blitt påvist et økende antall binner i de vidstrakte skogområdene mellom Glomma og riksgrensa i øst mot Sverige. Med økonomisk støtte fra Fylkesmannen har Høgskolen i Innlandet (INN) vært en sentral bidragsyter til denne DNAkartleggingen av binner. Mer enn halvparten av alle bekreftede binne-DNA-prøver i SørNorge (sør for Trondheim) er innsamlet av Høgskolen i Innlandet. Uten Høgskolens innsamling av binne-DNA ville ikke det regionale bestandsmålet for ynglende bjørn vært nådd i 2017 og 2018. Høgskolens innsats muliggjorde dermed for første gang at nemnda i Rovviltregion 5 fikk overta forvaltningsansvaret for bjørn i de to påfølgende årene 2018 og 2019. Rovvilt nemnda vedtok da økte lisenskvoter over store arealer av Hedmark, noe som medførte økt jakttrykk også på binner. For første gang i Hedmark siden 1800-tallet ble binner således skutt i 2018 ved skadefelling og ved lisensjakt i 2019.

Det er fortsatt mye ukjent om denne for Sør-Norge pågående og unike forekomsten av rekoloniserende binner. Den primære målsettingen for omsøkt aktivitet er Høyskolen i Innlandets forskningsprosjekt som jobber for å innhente mer helhetlig kunnskap og dokumentasjon om forekomst, antall, arealbruk, utbredelse og tetthet av bjørnebinner i Innlandet. Dette vil bli gjennomført ved å radiomerke voksne, kjønnsmodne hannbjørner og deretter bruke disse som «sporhunder» til å påvise binner i de vidstrakte, men lite systematisk undersøkte skogområdene øst for Glomma. De radiomerkede hannene vil bli fulgt spesielt intensivt i parringstiden for å påvise disse sammen med binner i brunst, og 1-3 av disse binnene vil også bli radiomerket med GPS-halsbånd for videre studier. Søker opplyser om at metoden for påvisning og radiomerking av binner via radiomerkede hanner ble tidlig utviklet og gjennomført med stor suksess av Det skandinaviske bjørneprosjektet (Wabakken et al. 1992, NINA Oppdragsmelding 146).

Det vises til forskningsprosjektets tidligere søknad, innvilget av Nasjonalparkstyret 31. mars 2022, vår referanse nr: 22/3453. På denne bakgrunn søker Universitetet i Innlandet herved om forlengelse av Nasjonalparkstyrets tillatelse til landing og forutgående lavtflyging med helikopter i utmark begrenset til inntil 8 landinger pr. år i perioden 29. mars - 20. september 2025-2027 for eventuell bedøvelse og radiomerking av bjørn i Fulufjellet NP og Fregn naturreservat.

Hjemmelsgrunnlag

• Verneformål – Forskrift

Fulufjellet nasjonalpark

§ 1. Formål

Formålet med Fulufjellet nasjonalpark er å bevare et stort naturområde som inneholder særegne, representative økosystem som er uten tyngre naturinngrep, herunder artsfattig fjellvegetasjon og artsrik barskog. Videre er formålet med nasjonalparken å ta vare på:

- *et inngrepsfritt skog- og fjellområde som en del av et stort, helhetlig og særpreget økosystem i grensetraktene*
- *storslåtte landskapsformer bl.a. med særpregede og blokkrike juv*
- *naturmangfoldet med et egenartet plante-, sopp- og dyreliv, herunder innslag av høyereliggende barskog med naturpreg, og med arter som; sjokoladekjuke og sibirkjuke*
- *kulturminner.*

Allmennheten skal gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3. Vernebestemmelser

I nasjonalparken skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

2. Plantelivet

2.1 Vern av plantelivet

Vegetasjonen, herunder døde trær og busker, er vernet mot all skade og ødeleggelse. Planting og såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.

Dyrelivet, herunder hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplasser er vernet mot skade og unødvendig forstyrrelse. Utsetting av dyr på land og i vann er forbudt.

6. Motorferdsel

6.1 Forbud mot motorferdsel

Motorisert ferdsel til lands og til vanns, herunder bruk av luftfartøy lavere enn 300 meter over bakken, er forbudt.

§ 4. Generelle unntaksbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48

Fregn Naturreservat

§ 1. Formål

Formålet med Fregn naturreservat er å bevare et naturskogspreget barskogsområde som har særskilt betydning for biologisk mangfold. Videre er formålet å ta vare på variasjonsbredden i økosystemer, naturtyper, arter og genetisk mangfold. Av spesielle kvaliteter har området store arealer med gammel furu- og granskog på kalkrik grunn med et rikt artsmangfold. Området er på grunn av sin naturtilstand, produktivitet og egenart av særskilt naturvitenskapelig betydning.

§ 3. Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

For naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- 1. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Planting og såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.*
- 2. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødvendig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.*

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- 1. Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.*

§ 8. Generelle dispensasjonsregler

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

• Forvaltningsplan for Fulufjellet nasjonalpark

Forvaltningsplanen gir føringer for hvordan verneforskriften skal tolkes og praktiseres. I forvaltningsplanen gis det blant annet en oversikt over dyrelivet som er registrert innenfor nasjonalparkens grenser. Her fremgår det også at noen av dyreartene som er påvist her enten er regelmessig eller sporadisk oppført på Norsk rødliste for arter. Det er påvist forholdsvis få rødlistearter blant fuglene, men heilo, hønsehauk, jaktfalk og granmeis finnes på lista sammen med alle de fire store rovdyrartene brunbjørn, jerv, ulv og gaupe.

I forvaltningsplanen synliggjøres også ulike brukerinteresser i området, og i denne sammenheng kan særlig nevnes jakt og fiske, ferdsel og friluftsliv, og motorferdsel. Det er en

generell dyrelivsfredning i nasjonalparken. Fredningen omfatter også unødige forstyrrelser og skade eller ødeleggelse av hi-, hekke-, yngle- og gyteplasser. Når det kommer til prinsipper/målsettinger knyttet til ferdsel og friluftsliv, så er dette basert på å kunne tilby «opplevelser som forutsetter urørt eller lite påvirket natur («villmarksopplevelser»), stillhet og ro, muligheter for ensomhet, kunne klare seg selv og ta seg fram selv, frihet fra urbant preg osv.».

Om motorferdsel står det følgende i forvaltningsplanen:

Stillhet og fravær av motordur og motoriserte kjøretøyer og luftfartøyer er et av karaktertrekkene ved urørt natur. Motorisert ferdsel utgjør et støyforurensningsproblem og står i motsetning til opplevelsen av naturens egne lyder. Det er derfor et overordnet mål å holde omfanget av motorisert ferdsel i nasjonalparker på et minimum, og begrense denne til det strengt nødvendige. Utgangspunktet er derfor at all motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt i Fulufjellet nasjonalpark. Denne hovedbestemmelsen, unntaksbestemmelsene som er nedfelt i verneforskriftens § 3 punktene 6.2 og 6.3 og praktiseringen av disse må sees i lys av denne overordnede retningslinjen.

• Besøksstrategi for Fulufjellets nasjonalparker

Formålet med besøksstrategien for Fulufjellets nasjonalparker er å ha en plan for hvordan nasjonalparkforvaltningen i det helhetlige Fulufjellet sammen skal møte de besøkende, slik at opplevelsen for disse i et grenseoverskridende svensk-norsk nasjonalparkområde blir størst mulig. Videre er målet å øke den lokale verdiskapingen på begge sider av grensen, samtidig som forståelse for vernet økes og verneverdiene ivaretas. Besøksstrategien bygger på de respektive nasjonalparkenes forvaltningsplaner, og er samtidig et likestilt tillegg til disse.

I besøksstrategien er det blant annet vist til at «*det viktigste motivet for å besøke områdene er å få oppleve natur og villmark, samt å føle frihet, fred og ro. Det vil derfor være viktig å bevare det urørte og lite menneskepåvirkede preget i Fulufjellet, samtidig som at det vil være naturlig å opprettholde dagens verneverdier som viktig hekke-, yngle- og leveområder for sårbare og sjeldne arter som er avhengig av store og inngrepsfrie områder. Dette vil bidra til å styrke verneformålet for nasjonalparkene*».

• Naturmangfoldloven (nml)

Den enkelte verneforskrift regulerer adgangen til å gi dispensasjon fra de ulike restriksjonene som er fastsatt i verneområdene. Tiltak som ikke er regulert i forskriftens spesifikke dispensasjonsbestemmelser må vurderes etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriften/ etter naturmangfoldloven § 48.

Naturmangfoldloven § 48 første ledd fastsetter at det kan gis dispensasjon for tiltak som enten:

- Ikke strider mot verneformålet og som ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller
- Er nødvendig av hensyn til vesentlige samfunnsinteresser eller
- Er nødvendig av hensyn til sikkerhet.

Det er imidlertid viktig å påpeke at dispensasjon ikke må gis, selv om vilkårene er oppfylt. Skjønn og instruks fra overordnede myndigheter spiller også inn. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Dispensasjonssaken må i tillegg vurderes etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper i §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jf. § 7.

Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter

I rundskriv fra Miljødirektoratet "Forvaltning av verneforskrifter", revidert januar 2014, redegjøres det for hvordan nml. § 48 skal forstås. Her framgår det at bestemmelsen skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Det er i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser som er av stor betydning for søker som omfattes av bestemmelsen. Siktemålet er at verneforskriften ikke uthules gjennom omfattende dispensasjonspraksis.

I generelle dispensasjonsbestemmelser i mange eldre verneforskrifter etter naturvernloven er det åpnet for å gi dispensasjon til vitenskapelige undersøkelser. Dette alternativet er ikke tatt inn i den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48. Søknader om dispensasjon til vitenskapelige formål må derfor vurderes etter § 48 første alternativ som åpner for unntak dersom det "ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig".

I rundskrivet heter det at forvaltningsmyndigheten skal vurdere nytten av et forskningsprosjekt opp mot omfanget av eventuelle inngrep eller tiltak og de ulemper forskningen ellers medfører. Det er først og fremst aktuelt å gi dispensasjon til tiltak når det er nødvendig for forskning. Forskningsaktiviteter som ikke trenger å lokaliseres til et verneområde, bør imidlertid kanaliseres utenfor verneområdet.

Videre heter det at vitenskapelige motivet bak vernet vil kunne begrunne en mer liberal dispensasjonspraksis når det ikke er tale om etablering av faste anlegg eller terrenginngrep i verneområdene. Som regel bør det gis dispensasjon for tiltak som bidrar til å fremme verneverdier. Tiltak som bidrar til å fremme verneverdiene bør det som regel gis dispensasjon til, da slik bruk kan betraktes som et ledd i forvaltningen som utøves for å bevare verneverdiene.

Vurdering

Styret kan gi forvalter(e) myndighet til å treffe vedtak i saker av kurant karakter. Med kurant karakter menes følgende:

- Saker etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser om ferdsel og motorferdsel.
- Saker etter verneforskriftenes øvrige spesifiserte dispensasjonsbestemmelser og etter naturmangfoldloven § 48 der:
 - a) Det dreier seg om fornying av dispensasjon gitt av styret eller arbeidsutvalget, og forutsetningene er tilnærmet uendret.
 - b) Det foreligger etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av styret/AU i tilsvarende sak.
 - c) Forvaltningsplanen gir entydige føringer for utfallet.

Ved tvil skal forvalter drøfte saken med styreleder. Dette skal komme frem av saksutredningen hvis forvalter treffer delegert vedtak i saken. Forvalter har diskutert denne saken med styreleder. Siden det er tilnærmet identisk søknad som tidligere, forutsetningene ikke har endret seg, ingen merknader fra tidligere håndtering av tillatelsen om landinger og samarbeidet vil bringe kunnskap som også gavner nasjonalparkstyret, så er konklusjonen at forvalter delegeres myndighet til å behandle denne søknaden.

Ingen av de aktuelle verneområdenes forskrifter har hjemmel for å innvilge dispensasjon for start og landing med luftfartøy i forbindelse med forskningsprosjekt som omsøkt. I tillegg gir ikke verneforskrifta for Fulufjellet nasjonalpark hjemmel til å tillate bruk av luftfartøy lavere enn 300 meter over bakken. Søknader om fangst og merking av brunbjørn, samt motorisert ferdsel i de aktuelle verneområdene må derfor behandles etter de generelle dispensasjonsreglene for vernede områder.

Naturmangfoldloven har en generell dispensasjonsbestemmelse i § 48, som åpner for at det kan gis dispensasjon fra verneforskrifter for naturvernområder dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, ellers dersom sikkerhetshensyn eller hensyn til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Verneforskriftene for Fulufjellet § 4 og Fregn § 8, er likelydende med den generelle dispensasjonsbestemmelsen § 48 i naturmangfoldloven.

Ved vurdering av søknader opp mot vilkårene i nml § 48, er det i første rekke tiltakets negative konsekvenser som er av betydning for om dispensasjon kan gis, selv om det i forarbeidene til bestemmelsen (Ot. Prp. Nr. 52 (2008-2009) s. 424) er vist til at det er anledning til å føre en noe lempeligere praktisering av vilkårene der tiltak har et vitenskapelig formål. Det er etter dette dispensasjonsalternativet, altså kun i begrenset grad, rom for å foreta en skjønnsmessig avveining mellom tiltakets vitenskapelige og samfunnsnyttige formål og tiltakets skadevirkninger.

Det er en generell målsetning å begrense den motoriserte ferdselen i nasjonalparker, landskapsvernområder og naturreservater. Restriksjonene på lavtflyging er bl.a. satt av hensyn til at allmennheten skal ha adgang til naturopplevelser og friluftsliv uten forstyrrelser, og av hensyn til dyre- og fugleliv. Når det gjelder lavtflygingsproblematikk og forhold til sårbart dyreliv er kunnskapsgrunnlaget begrenset. Noe er imidlertid kjent og fremgår av vurderingen av kunnskapsgrunnlaget under, jf. nml. § 8.

I denne saken må det gjøres en vurdering for påvirkningen på plante- og dyrelivet i både nasjonalparken og naturreservatet og en egen vurdering sett opp mot påvirkningen på det formålsfestede uforstyrrede friluftslivet i Fulufjellet nasjonalpark, jf. § 1 i verneforskriften for Fulufjellet nasjonalpark.

Når det kommer til friluftsinteressene og at «Allmennheten skal gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig friluftsliv», jf. § 1 i verneforskrift for Fulufjellet nasjonalpark, kan det tenkes at enkelte vil føle at omfattende bruk av helikopter medfører ødeleggelse av følelsen av å være i urørte områder. Fulufjellet er en nasjonalpark med generelt liten ferdsel, så forventningene om stillhet og å være alene i relativt urørt natur er nok stor. Det er derfor viktig å vise respekt for de som ferdes i fjellet.

Kunnskapsgrunnlaget som er nevnt i naturmangfoldloven § 8 sier at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal, så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Med bakgrunn i forvaltningsplanens retningslinjer, naturfaglige sammenstillings- og registreringsmateriale som ble utarbeidet i forbindelse med verneplanprosessen for Fulufjellet og Fregn, vurderes kunnskapen om disse områdene og konsekvensene av den omsøkte aktiviteten til å være tilstrekkelig slik at det ikke er nødvendig å innhente ny kunnskap om dette. Selv om det ikke foreligger en fullstendig oversikt over artsdata for dyrelivet innenfor de berørte områdene i både nasjonalparken og naturreservatet, kan man likevel anta at områdene innehar et dyreliv som vil være sårbart i yngle- og hekketiden og etterfølgende måneder når ungene er små og uselvstendige. Det må i den forbindelse bemerkes at det ikke er forsket mye på lavtflygingsproblematikk knyttet til dyrelivet. Likevel, Fulufjellsområdet består av mye åpne fjellområder, noe som trolig gjør at jobben med merking fra helikopter kan utføres mer effektiv og raskt enn i en tettskog.

Forvalter vurderer det derfor dithen at helikopterflygingen i forbindelse med merkingsoppdraget er en relativt kortvarig forstyrrelse som må kunne betegnes som forbigående. Lavtflyging vil imidlertid uansett kunne gi påvirkning i form av kortvarig stressrespons, som medfører mindre tid til beite, hvile og økt energibehov som følge av flukt. Slike ulemper vil variere fra art til art. Ettersom forstyrrelsen er kortvarig, vil kronisk stress for sårbare arter ikke være en veldig aktuell problemstilling.

Kunnskap fra forskningsprosjektet vil være av stor verdi for rovviltforvaltningen i Innlandet. Forskingen bidrar til å øke kunnskapen om verneområdene, jf. nml. § 8, og kan bidra til å fremme verneverdiene.

Det anses med bakgrunn i det ovenstående at vi har tilstrekkelig kunnskap om dyrenes respons på kortvarig lavtflyging, slik at føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 ikke vil bli aktuelt å bruke i denne saken.

Universitetet i Innlandet opplyser om at forskningsprosjektene vil bli gjennomført over større arealer av Trysil kommune og Innlandet fylke øst for Glomma. Det vil si at lavtflyging, start/landing, fangst og merking av brunbjørn ikke nødvendigvis vil bli aktuelt innenfor Fulufjellet nasjonalpark eller Fregn naturreservat hvert år i den omsøkte 3-årsperioden. Det er videre gitt dispensasjoner til diverse inngrep i både nasjonalparken og naturreservatet tidligere, men likevel anses det at den samlede belastningen av tidligere innvilgede tiltak - sammen med en eventuell sjelden og kortvarig lavtflyging - ikke vil føre til en for stor belastning på områdene samlet sett, og det vil ikke sette varige spor, jf. naturmangfoldloven § 10. Det kan også nevnes at det Skandinaviske Bjørneprosjektet i en årrekke har hatt tillatelse til landing med helikopter i utmark i Trysil, dette også i forbindelse med bedøving og radiomerking av bjørn. Trysil kommune har erfart at disse tillatelsene kun benyttes unntaksvis. Dette tilsier at det også i dette tilfellet antas å få begrenset omfang.

Det forutsettes at dyrene som merkes ikke forstyrres unødvendig mye og over uhensiktsmessig lang tid og at retningslinjer for radiomerking av brunbjørn blir fulgt. Det er videre ikke valgt å kommentere valgt driftsmetode og lokalisering, ettersom dette er forhold som ikke er aktuelle å endre på dersom prosjektet skal kunne gjennomføres. Det anses derfor at det ikke er nødvendig med avbøtende tiltak eller kostnadskrevende tiltak for å unngå miljøskade, jf. naturmangfoldlovens §§ 11 og 12. Et begrenset antall landinger med helikopter anses å ivareta denne bestemmelsen.

Ferdsel skal ikke være til hinder for en eventuell oppbygging eller reetablering av sårbare arter. I følge nml. § 5 skal artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt. Man må derfor ta vare på artenes økologiske funksjonsområder. Det generelle motorferdselsforbudet er innført for å skjerme dyre- og plantelivet og terrenget for forstyrrelser og kjøreskader. For at forbudet skal ha sin tilsiktede virkning er det viktig at dette håndheves restriktivt. Et viktig kriterium for å kunne innvilge en dispensasjon fra verneforskriften er som nevnt at tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Forskningsaktivitet som ikke trenger å lokaliseres til et verneområde bør derfor kanaliseres utenfor verneområder. Videre bør det gis dispensasjon til tiltak som bidrar til å fremme verneverdiene. En slik bruk kan også betraktes som et ledd i forvaltningen som utøves for å bevare verneverdiene. Forvalters vurdering for dette forskningsprosjektet er at den omsøkte aktiviteten er nødvendig å lokalisere til verneområdene, siden Fulufjellsområdet er et viktig leveområde for den skandinaviske bjørnestammen. Det vil være uheldig om verneområdene setter stopper for en helhetlig kartlegging av bjørnebiner i Innlandet. Forvalter vurderer at Høyskolen i Innlandet innehar god kompetanse når det gjelder sårbare arter i området med bakgrunn i at dette prosjektet har pågått over mange år i de samme områdene.

Ferdsel i Fulufjellet har de siste årene vært noe økende i den sørlige delen av parken. Kunnskap om forhold mellom bjørn og menneskelig ferdsel i området er av interesse for å utøve en god og strategisk forvaltning av verneverdiene. På denne bakgrunn vurderer nasjonalparkforvalter at omsøkt aktivitet ikke er i strid med verneformålene for Fregn og Fulufjellet.

Presedensvirkning

Forvalter anser at det er lite sannsynlig at mange andre søker om dispensasjon på tilsvarende grunnlag som Universitetet i Innlandet. Med dette som bakgrunn anses presedensvirkningen for å innvilge denne dispensasjonen som liten og er dermed ikke til hinder for å kunne gi tillatelse til dette tiltaket

Konklusjon

På bakgrunn av overnevnte og samlet vurdering av aktiviteten, mener nasjonalparkforvalter at aktiviteten ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig, men vil gi viktig informasjon til den videre forvaltningen av rovvilt og brunbjørns leveområder i Fulufjellet.

Nasjonalparkforvalter mener at det er forsvarlig å tillate den omsøkte motoriserte ferdselen samt fangst og merking av brunbjørn i dette tilfellet. Det er likevel viktig at Universitetet i Innlandet og eventuelle andre instanser samarbeider tett om merkingsarbeidet, blant annet for å redusere behovet for motorferdsel i sårbare områder. I tillegg skal den motoriserte ferdselen skje på en slik måte at man unngår unødvendig forstyrrelser av dyreliv og at skade på vegetasjon unngås (§10). §11 regnes ikke som relevant i denne sammenheng. Kravet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder sikres gjennom de vilkår som følger tillatelsen (§12).

Med hilsen

Øivind Løken
nasjonalparkforvalter

Godkjent elektronisk uten underskrift.

Vedlegg:

1 Mal for kjørebok

Kopi til:

Statsforvalteren i Innlandet Hovedkontor
Innlandet politidistrikt

Postboks 987
Postboks 355

2604
2303

LILLEHAMMER
HAMAR

KJØREBOK FOR FULUFJELLET NASJONALPARK

Alle som har tillatelse etter forskrift om vern av Fulufjellet nasjonalpark og Fregn naturreservat for bruk av motorkjøretøy skal føre kjørejournal der datoen, tid, traséen/transportformålet og underskrifta er påført. Tillatelsen og skjemaet må medbringes ved alle turer, og må kunne forevises på forespørsel fra oppsyn eller politi.

Føreren av kjøretøyet skal fylle ut for den enkelte tur **før turen starter** for at kjøringa blir vurdert å være i samsvar med tillatelsen. Brudd på vilkår, forskrifter eller lover medfører straffeansvar.

Tur nr.	Trasé/transportformål	Tidspunkt	Dato	Underskrift
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				

*Kjørejournal skal innen 31. mai det år dispensasjonen er gyldig sendes inn til:
Nasjonalparkstyret for Fulufjellet
Fylkesmannen i Hedmark, Postboks 4034
2306 Hamar*

Arkivsaksnummer: 2025/5013-3

Saksbehandler: Øivind Løken

Dato: 29.05.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Fulufjellet	12/2025	30.05.2025

Fulufjellet NP - Fregn NR - innsamling og kartlegging av lavboende sopp - Universitetet i Oslo

Innstilling fra forvalter

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 første alternativ gir Nasjonalparkstyret for Fulufjellet Universitetet i Oslo v/ Naturhistorisk museum dispensasjon fra verneforskriften for Fulufjellet § 3 punkt 2 og verneforskriften for Fregn § 3 punkt 1 for å samle inn materiale fra lavboende sopp i forbindelse med kartlegging av arts mangfoldet for denne artsgruppen i Sør-Norge.

Følgende vilkår er knyttet til tillatelsen:

- Dispensasjonen gjelder for Universitetet i Oslo v/ Naturhistorisk museum for å samle inn prøver av lav med tilhørende lavboende sopp i Fulufjellet nasjonalpark og Fregn naturreservat i løpet av perioden juni 2025 til september 2026.
- Materiale som samles inn skal begrenses til det strengt nødvendige for artsbestemmelse, DNA-strekkoding og arkivering i de vitenskapelige samlingene hos Naturhistorisk museum.
- Alle artsfunn skal registreres i Artsobservasjoner.
- Etablerte stier skal følges mest mulig.
- Det skal tas hensyn til dyrelivet og vegetasjonen ved ferdsel i reservatet.
- Denne dispensasjonen skal medbringes på turen.

Dette vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 første alternativ. Vi gjør oppmerksom på at denne dispensasjonen kun gjelder i forhold til verneforskriftene for Fulufjellet nasjonalpark og Fregn naturreservat. Dere må selv innhente tillatelse etter annet lovverk i tillegg til eventuell grunneiertillatelse. For de andre naturreservatene dere har søkt om tillatelse til samme formål i Trysil kommune er det Statsforvalteren i Innlandet som er forvaltningsmyndighet.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Søknad - Fulufjellet NP - innsamling av lavboende sopp - Universitetet i Oslo
- 2 Søknad - Fregn NR - innsamling av lavboende sopp - Universitetet i Oslo

Saksopplysninger

I e-poster datert 23. april skriver Andreas Frisch at Naturhistorisk museum ved universitetet i Oslo skal kartlegge forekomst og arts mangfold av lavboende sopp i Sør.Norge.

Forskningsprosjektet er finansiert av Artsprosjektet hos Artsdatabanken. Lavboende sopp vokser på levende lav og forekommer i høye antall fra kyst til fjell i hele Norge. De forventes å være en viktig del av lavsamfunnene i Fulufjellet NP og Fregn NR, men har aldri vært studert i området. Dette prosjektet er en fortsettelse av det pågående arbeidet med å samle omfattende data om utbredelse og artsrikdom av lavboende sopp i Norge for første gang.

I forbindelse med kartleggingen søker forskningsprosjektet om dispensasjon fra verneforskriften for Fulufjellet nasjonalpark og Fregn naturreservat for å samle inn prøver av lav med tilhørende lavboende sopp som er nødvendig for artsbestemmelse. Det opplyses at det vil være nødvendig med et moderat antall prøver. Mengden innsamlet materiale vil avhenge av artsrikdommen i området, men vil under ingen omstendigheter skade de lokale populasjonene av enkeltarter. De anser at mulige negative effekter av innsamlingen vil være ubetydelige. Feltarbeidet vil i hovedsak bli utført av forsker Andreas Frisch fra naturhistorisk museum, men det er i søknaden oppført også to andre forskere som vil kunne delta i arbeidet.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

I tråd med den nye forvaltningsordningen for nasjonalparker og andre store verneområder ble forvaltningsmyndigheten for Fulufjellet nasjonalpark delegert til et politisk sammensatt nasjonalparkstyre, med representanter fra Trysil kommune og (daværende) Hedmark fylkeskommune ved Miljøverndepartementets vedtak av 15. mars 2013. På vegne av nasjonalparkstyret, er nasjonalparkforvalteren delegert myndighet til å treffe vedtak etter naturmangfoldloven /verneforskriftene i kurante enkeltsaker etter de spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene i forskriftene og etter naturmangfoldloven § 48 der det foreligger etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av styret i tilsvarende sak eller der forvaltningsplanen gir entydige føringer for utfallet.

I dette tilfellet passer det i alle tilfelle inn med styrets fastsatte møtedato at saken kan styrebehandles og søknaden legges derfor fram for nasjonalparkstyret.

Verneformål – forskrift

Fulufjellet nasjonalpark ble opprettet ved kongelig resolusjon av 27. april 2012 med hjemmel i lov av 19. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Formålet med opprettelsen av Fulufjellet nasjonalpark er blant annet å bevare et stort naturområde som inneholder særegne, representative økosystem som er uten tyngre naturinngrep, herunder artsfattig fjellvegetasjon og artsrik barskog, jf. verneforskriftens § 1.

Fregn naturreservat ble opprettet ved kongelig resolusjon av 27. april 2012 med hjemmel i lov av 19. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Formålet med opprettelsen av Fregn naturreservat er blant annet å bevare et naturskogspreget barskogsområde som har særskilt betydning for biologisk mangfold, variasjonsbredden i økosystemer, naturtyper, arter og genetisk mangfold. Av spesielle kvaliteter har området store arealer med gammel furu- og granskog på kalkrik grunn med et rikt arts mangfold. Området er på grunn av sin naturtilstand, produktivitet og egenart av særskilt naturvitenskapelig betydning.

Alt av planteliv og vegetasjon er jf. § 3 første ledd pkt. 2.1 i verneforskriften for Fulufjellet nasjonalpark og § 3 annet ledd pkt. 1 vernet mot skade og ødeleggelse og det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra verneområdene.

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriftene dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig

Forvaltningsplan

Det fremgår av forvaltningsplanen for Fulufjellet nasjonalpark at en viktig del av forvaltningen av naturvernområder er å overvåke naturverdiene som ligger til grunn for vernet. Registrering av status og overvåking av utviklingen av disse verdiene er nødvendig for å kunne konstatere eventuelle endringer, samt for at forvaltningsmyndigheten skal ha best mulig kunnskapsgrunnlag tilgjengelig for den løpende forvaltningen. Forskningsprosjekter som dette som kan bidra til å øke kunnskapen om enkelte artstyper i verneområdene er derfor positive og nødvendige for å kunne utføre en kunnskapsbasert forvaltning.

Naturmangfoldloven

Søknaden må vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. naturmangfoldloven § 7 om prinsipper ved offentlig beslutningstaking, og vise hvordan disse er vektlagt.

I naturmangfoldloven § 8 heter det blant annet at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Det ble under verneplanprosessen gjennomført registreringer og vi har en del kunnskap om vegetasjonen i nasjonalparken og reservatet fra disse registreringene, men her kan det være mangler. Vi ser derfor at det er behov for og positivt å øke kunnskapen om artsmangfoldet i verneområdene.

Å ta et begrenset antall prøver av lav og lavboende sopp vil nok ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Det er imidlertid viktig at det legges vekt på å kun ta så mye arts materiale som er nødvendig for artsbestemmelse, slik at skaden på disse artene blir så liten som mulig, jf. naturmangfoldloven § 9 om føre-var-prinsippet. For å kunne forvalte disse to verneområdene på best mulig måte, mener vi at økt kunnskap om artsinventaret i områdene vil være positivt for verneverdiene samlet sett, jf. naturmangfoldloven § 10 om samlet belastning.

Naturmangfoldloven § 11 om at tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, anses ikke som relevant i denne sammenhengen der tiltaket ikke er vurdert til å medføre noen nevneverdig skade eller ulempe.

For å unngå eller begrense eventuelle skader på naturmangfoldet, forutsetter vi at søker tar hensyn til dyrelivet og vegetasjonen i nasjonalparken og reservatet og at eksisterende stier brukes mest mulig ved ferdsel i området, jf. naturmangfoldloven § 12.

Presedens

En tillatelse i denne saken vurderes ikke å gi noen form for uheldig presedens.

Vurdering

Inngrep og tiltak innenfor nasjonalparken og naturreservatet må vurderes etter verneforskriftene og reglene i naturmangfoldloven.

I verneforskriften for både nasjonalparken og naturreservatet heter det at vegetasjon, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav, eller deler av disse fra begge verneområder. Planting eller såing er ikke tillatt. Nye plantearter må ikke innføres.

Det finnes ikke spesifiserte unntaks- eller dispensasjonshjemler i verneforskriften som det omsøkte tiltaket kan vurderes etter, og søknaden må derfor vurderes etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 4 (§ 6 i forskriften for Fregn naturreservat), jf. naturmangfoldloven § 48. Denne hjemmelen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke

kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Bestemmelsen åpner for at det kan gis dispensasjon dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Nasjonalparkforvalter anser ikke at dette tiltaket er i strid med verneformålet eller kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilåårene for å kunne gi en dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 første alternativ er dermed oppfylt.

Nasjonalparkforvalter tror ikke at denne saken vil skape en uheldig presedens i lignende saker i fremtiden eller i andre verneområder når intensjonen med tiltaket vil bidra til å øke kunnskapsgrunnlaget i verneområdene.

Forslag til vedtak

Nasjonalparkforvalter vurderer at søknadene bør innvilges med de vilkår som er foreslått i innstillingen.

Fra: Andreas Frisch[andreas.frisch@nhm.uio.no]
Sendt: 23.04.2025 13:51:40
Til: Postmottak SFIN[sfinpost@statsforvalteren.no]
Tittel: Innsamling av lavboende sopp i Fulufjellet NP

Till Nasjonalparkstyret for Fulufjellet NP

Application for permission to perform field work in Fulufjellet NP in August/September 2025 and summer 2026

23. 04. 2025

Dear Sir or Madam

We kindly **ask for permission to perform research** in Fulufjellet NP in **August/September 2025 and summer 2026**. The research is organized from the Natural History Museum in Oslo (project lead: Prof. Mika Bendiksby) and funded by the Norwegian Biodiversity Information Center (Artsprosjektet; see <https://artsdatabanken.no/Pages/365034/?Key=198> for more information).

In our current project, we map the diversity of a poorly known group of organisms, **lichenicolous fungi in southern Norway**. Lichenicolous fungi grow on living lichens and occur in high numbers from coastal to alpine habitats throughout Norway. They are expected to form an important part of the lichen communities in Fulufjellet NP but have never been studied in the area. The current project is a continuation of ongoing efforts to gather extensive data on the distribution and species richness of lichenicolous fungi in Norway for the first time. Previous projects on this group led by us from Vitenskapsmuseet in Trondheim were centered on the boreo-nemoral and boreal rainforests (<https://artsdatabanken.no/Pages/223750/>) and on central to northern Norway (<https://artsdatabanken.no/Pages/288542/>). These projects resulted in a large number of newly discovered species for Norway and, together with data from the current project, shall provide the basis for a critical evaluation of species richness and conservation status in the country.

In Fulufjellet, we plan for **five to ten field days** during the project period. We intend to visit **typical nature/vegetation types** in the National Park and map the diversity of lichenicolous fungi. For **species identification, DNA barcoding and final archivation** in the scientific collections at the Natural History Museum in Oslo, we **need to collect a moderate number of lichens and affiliated lichenicolous fungi**. The collection will be done with a small knife or hammer and chisel causing as little disturbance to the growing substrates as possible. None of the lichenicolous fungi is currently protected in Norway, but we anticipate the need to occasionally collect small samples of red-listed lichens infected by these fungi for the project. We will collect lichens and lichenicolous fungi growing on trees/shrubs, dead wood and

soil/rocks. This part of the project will be accompanied by field work in adjacent parts of Trysil municipality.

The amount of material collected will depend on the species richness in the area but will **not harm the local populations**. We assume that a possible negative impact on the localities by our project will be negligible. The field work will be mainly done by researcher Andreas Frisch, Natural History Museum, University of Oslo.

Please, let me know if you need more information from me on the project and the planned activities in the field. Or if we need to send in a more formal application.

I'm looking forward to your answer and hope for a positive response.

My best regards,

Andreas Frisch

University of Oslo

Natural History Museum

Integrative Systematics of Plants and Fungi

Sars' gate 1, 0562 OSLO

Email: andreas.frisch@nhm.uio.no

Tel.: 45911347

**UNIVERSITY
OF OSLO**

Fra: Andreas Frisch[andreas.frisch@nhm.uio.no]
Sendt: 23.04.2025 10:10:05
Til: Postmottak SFIN[sfinpost@statsforvalteren.no]
Tittel: Innsamling av lavboende sopp i flere naturverneområder

Till avdeling for miljø og klima, verneområder

Application for permission to perform field work in Nature Reserves in Innlandet in summer 2025 and 2026

Dear Sir or Madam

I kindly **ask for permission to perform research** in nature reserves in Innlandet during **June 2025 to September 2026**. The research is organized from the Natural History Museum in Oslo and funded by the Norwegian Biodiversity Information Center (Artsprosjektet; see <https://artsdatabanken.no/Pages/365034/?Key=198> for more information).

In the project we map the diversity of a poorly known group of species, lichenicolous fungi in southern Norway, centered on 3 research areas of ca. 50 x 50 km each. In Innlandet, this research area is located in **Trysil municipality**.

For this research, we **need to collect small samples of lichens and affiliated lichenicolous fungi for identification, DNA barcoding and final archivation** in the scientific collections at the Natural History Museum in Oslo. None of the lichenicolous fungi is currently protected in Norway, but we anticipate the need to occasionally collect small samples of red-listed lichens infected by these fungi for the project. We will collect from trees, dead wood and soil/rocks.

In case permission for the collection of lichens and lichenicolous fungi is granted, do we need to apply for each nature reserve separately (or provide a list with nature reserves we want to visit) or can we get a common permission for all nature reserves in our research area? Due to the poor knowledge on the distribution of these species in southern Norway, we would need to visit and explore many different localities when on field work, and stay on only in the promising localities for intensified field mapping. We are currently planning to perform field work in the following nature reserves:

- Drevdalen naturreservat
- Granbekken og Dreva naturreservat
- Granåsen naturreservat
- Storberget naturreservat

- Smoldalen naturreservat
- Fregn naturreservat
- Skorbekken naturreservat

Most of the field work will be done in June to September 2025, but some activities are planned for summer 2026 as well. We will mostly spend no more than one or two days in each nature reserve. The amount of material collected will depend on the species richness in the area but will not harm the local populations. We assume that a possible negative impact on the localities by our project will be negligible.

Field work will be mainly done by

Andreas Frisch, Natural History Museum, University of Oslo (throughout the project period)
together with project participants

Valerii Darmostuk, W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Krakow, Poland
(July 2025)

Ave Suija, Institute of Ecology and Earth Sciences, University of Tartu, Estonia (July 2025)

Please, let me know if you need more information from me on the project and the planned activities in the field. Or if we need to send in a more formal application.

I'm looking forward to your answer and hope for a positive response.

My best regards,

Andreas Frisch

University of Oslo

Natural History Museum

Integrative Systematics of Plants and Fungi

Email: andreas.frisch@nhm.uio.no

Tel.: 45911347

UNIVERSITY
OF OSLO

Arkivsaksnummer: 2025/6187-2

Saksbehandler: Øivind Løken

Dato: 29.05.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Fulufjellet	13/2025	30.05.2025

Årsrapport for Nasjonalparkstyret for Fulufjellet 2024

Innstilling fra forvalter

Nasjonalparkstyret tar framlagt forslag til årsrapport for 2024 til orientering.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Årsrapport 2024

Saksopplysninger

Den første årsrapporten for nasjonalparkstyret ble utarbeidet for sesongen 2015 og har siden vært en årlig oppgave som fremlegges for nasjonalparkstyret. Forslaget til årsrapport for 2024 er utarbeidet i henhold til Miljødirektoratets mal og skal gi et bilde av aktiviteten og prioriterte prosjekter i 2024.

Forslag til vedtak

Nasjonalparkstyret tar framlagt forslag til årsrapport for 2024 til orientering.

Norges
nasjonalparker

07.04.2025

Årsrapport

Årsrapport 2024

Nasjonalparkstyret for Fulufjellet

Forord

Nasjonalparkstyret for Fulufjellet er ansvarlig for forvaltningen av én nasjonalpark og ett naturreservat. Nasjonalparkstyret har også ansvar for alle skjøtsel og tilretteleggingsoppgaver i området. Årsrapporten gir en samlet framstilling av nasjonalparkstyret og nasjonalparkforvalter sitt arbeid, og gjennomførte tiltak og møter i 2024.

Vara- og styremedlemmer i Fulufjellet nasjonalparkstyre 2024-2027.

Innhold

1 Verneområdene - status	4
2 Aktører i verneområdene.....	4
3 Arbeid i nasjonalparkstyret 2024	7
4 Aktivitet	7
5 Prioriterte arbeidsoppgaver og gjennomførte tiltak	11
6 Økonomisk oversikt over midler disponert av nasjonalparkstyret i 2024.....	15

1 Verneområdene - status

Fulufjellet nasjonalpark ble opprettet ved kongelig resolusjon 27. april 2012 med hjemmel i lov av 19. juni 2019 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Nasjonalparken ligger i Trysil kommune og omfatter et areal på 82,5 km². Forvaltningsplanen for Fulufjellet nasjonalpark ble godkjent i 2017, og besøksstrategien i 2020.

Fregn naturreservat ble opprettet ved kongelig resolusjon 27. april 2012 med hjemmel i lov av 19. juni 2019 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Nasjonalparken ligger i Trysil kommune og omfatter et areal på 3,9 km². Det er foreløpig ikke utarbeidet noen forvaltningsplan eller besøksstrategi for Fregn naturreservat.

2 Aktører i verneområdene

Nasjonalparkstyret for Fulufjellet

Nasjonalparkstyret består av to representanter fra berørt kommune og én fra fylkeskommunen med areal i verneområdene. Nytt nasjonalparkstyre ble oppnevnt av Miljøverndepartementet i brev datert 25.01.2024. Styret konstituerte seg i møte 20. mars 2024.

Medlemmer av nasjonalparkstyret har i 2024 vært følgende

Rolle	Ordinært medlem	Varamedlem	Representerer
leder	Turid Backe-Viken	Elisabeth Sakrisson	Trysil kommune
nestleder	Erik Sletten	Ole André Storsnes	Trysil kommune
styremedlem	Iselin Vistekleiven	Svein Birger Ørsnes	Innlandet Fylkeskommune

Rådgivende utvalg (RU)

Et rådgivende utvalg skal sikre involvering av ulike interesser i verneområdet; grunneiere og andre interessenter/organisasjoner. Det rådgivende utvalget skal ikke behandle enkeltsaker, men kunne gi råd til styret i saker som gjelder forvaltningen av verneområdet og være en kanal for brukerinteresser inn i nasjonalparkstyret. Styret oppnevnte følgende organ og personer til et rådgivende utvalg for perioden 2022-2025:

Organ	Representant	Vara
Forum for natur og friluftsliv	Morten Aas	
Fregn Turlag	Live Skaaret	
Birdlife Trysil	Ole-Petter Blæstad	Bjørn-Tore Bækken
Ljørdalen jakt- og fiskeforening	Magnus Enger	
Destinasjon Trysil	Ida Dyreng	
Villa Fregn	Per Guttorm Skaaret / Bart Claeys	
Fulufjellet Alpinsenter AS	Cindy Floden	Jan-Erik Nordnes
Norske Parker	Trym Holt Rudshaug	
Statskog SF	Ansgar Johannessen	Sæming Hagen
Ljørdalen Utmarkslag	Jonny Holmstrøm	John T. Stallvik
Ljørdalen Grendeutvalg	Trine Nome	Trygve Opseth

Administrativt kontaktutvalg (AKU)

Administrativt kontaktutvalg skal være et forum for å diskutere og avklare saker mellom kommune og forvaltning, samt fungere som en støtte til forvalter i planlegging/gjennomføring av tiltak. Det er ikke oppnevnt et formelt AKU for Nasjonalparkstyret av nyere dato, men nasjonalparkforvalter har likevel hatt god kontakt med relevante personer i administrasjonen i kommunen og fylkeskommunen.

Nasjonalparkforvalter

Det er ansatt én nasjonalparkforvalter

- Henriette Bøe Kildahl til april 2024 med kontorsted i Innbygda i Trysil.
- Sindre Kolstad Valan (Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia) bistod som nasjonalparkforvalter i noen hastesaker i perioden før tiltredelse av ny nasjonalparkforvalter.
- Øivind Løken fra 1.september med kontorsted i Innbygda i Trysil.

Forvalter er underlagt styret i alle fagsaker. Statsforvalteren i Innlandet er formell arbeidsgiver med enheten Naturmangfold og verneområder som faglig og administrativt tilknytningspunkt. Forvalteren skal forberede saker for styret, drive informasjon og gjennomføre tiltak, samt holde kontakt med brukerne av verneområdet.

Naturoppsyn

Statens naturoppsyn (SNO)

Statens naturoppsyn (SNO) utfører kontroll og tilsyn i verneområda og etter bestemte særlover, og setter i verk tiltak som nasjonalparkstyret ønsker utført og har bestilt, bl.a. informasjon/skilting, skjøtselstiltak, tilrettelegging, registrering og overvåking.

Fagansvarlig for SNO i Fulufjellet NP og Fregn NR har vært Henriette Bøe Kildahl fra april 2024.

Statskog Fjelltjenesten

Statskog SF er grunneier på ca. 50% av arealene innenfor verneområdene. Statskog Fjelltjenesten er Statskog sitt feltapparat. I 2024 har nasjonalparkstyret kjøpt tjenester av Statskog Fjelltjenesten.

Befaring i Fulufjellet nationalpark ved Njupeskär. Foto: Øivind Løken.

3 Arbeid i nasjonalparkstyret 2024

Møter og befaringer i nasjonalparkstyret

Dato	Møtetype	Sted
20.03.2024	Nasjonalparkstyremøte	Innbygda i Trysil
14.-15.03.2024	Kompetansedager	Lillehammer
24.06.2024	Befaring	Ljørdalen, Skåret og Fulufjellet
26.08.2024	Befaring	Fulufjellet nationalpark
14.-15.10.2024	Studietur	Forvaltningsknutepunkt på Hjerkin og Lom
02.12.2024	Nasjonalparkstyremøte og julelunsj	Galten Gård i Engerdal

Saker til behandling i nasjonalparkstyret og delegert til nasjonalparkforvalter

Type saker	Styret	Delegert
Administrative-/ generelle saker	19	1
Tilrettelegging	2	
Motorferdsel i utmark		4
Uttak av ved		
Droneflyging		
Uttalelser - høringer		
Planer og strategier		
Totalt	21	5

4 Aktivitet

Deltagelse ved møter og samlinger

Dato	Tema	Hvor
Januar	Møte med SØIPR – drøfte innkomne innspill.	Digitalt.
Januar	Møte Naturforvaltning og reiseliv – Grensekomiteen.	Digitalt.
Januar	Orienteringsmøte med Destinasjon Trysil.	Digitalt.
Januar	Møte om ungdomserbeid i Sør-Østerdalen m/Norske Parker og Finnskogen Natur- og kulturpark.	Innbygda.
Januar	Arbeidsgruppe for Styreledersamling.	Digitalt.

Januar	VP-samling for Statsforvalteren 2023.	Lillehammer.
Januar	To-dagers Styreledersamling	Lillehammer.
Januar	Samarbeidsmøte med Norske Parker og Finnskogen Natur- og kulturpark.	Innbygda.
Februar	Møte om grensekryssende stier i Fulufjellet med Lansstyrelsen Dalarna.	Digitalt.
Februar	Presentasjon av forprosjekt for innfallsporter med Dronninga Landskap.	Digitalt.
Mars	Webinar om Naturoppdrag.	Digitalt.
Mars	Webinar om Merkevarer.	Digitalt.
Mars	Webinar om Naturavtalen.	Digitalt.
Mars	Kampanje om regelverket i verneområder.	Digitalt.
Mars	Møte med rådgivende utvalg.	Innbygda.
Mars	Webinar om ferdselstellere.	Digitalt.
Mars	Rovdyrwebinar v/ NINA	Digitalt.
April	Orienteringsmøte for forvaltningen i Fulufjellets nasjonalparker og Naturum Fulufjället.	Naturum Fulufjället
April	Folkemøte – informasjon om planer i Fulufjellet NP.	Ljørdalen.
April	Anskaffelsesseminar.	Gardermoen.
April	Webinar om overtredelsesgebyr.	Digitalt.
April	Webinar om restaurering.	Digitalt.
April	Webinar om organisert ferdsel.	Digitalt.
Mai	Webinar om hyttebygging og arealpress.	Digitalt.
Mai	Oppstartsmøte Natursti med Taiga Nature & Foto.	Digitalt.
Juni	Utsetting av tellere og befarings.	Fulufjellet.
Juni	Planleggingsmøte studietur til Nordland.	Digitalt.
Juni	Befaring av bruer med konsulent.	Bergådalen.
Juni	Befaring av natursti med konsulent.	Fulufjellet.
Juni	Studietur til Nordland.	Nordland.
Juli	Merking av sti i Bergådalen.	Fulufjellet.
Juli	Merking av sti på Brynflået.	Fulufjellet.
Juli	Møte med LGU vedr. tomt for skilt i Ljørdalen.	Ljørdalen.
August	Befaring innfallsporter m/ entreprenør.	Fulufjellet.
August	Befaring med grunneiere av Slottsliteggen.	Fulufjellet.
August	Forvaltersamling i Fulufjellet.	Ljørdalen.
August	Befaring av sti med Fregn Turlag.	Brattfjellet
September	Merking av sti til Slottet m/ Engerdal fjellstyre.	Fulufjellet.
September	Oppsetting av infotavler og etablering av p-plasser.	Bergådalen.
September	Befaring av tilrettelegging ved Bråtafallet.	Bergådalen.
September	Møte med Høgskolen i Innlandet avd. Evenstad – Besøksforvaltning.	Innbygda.
September	Orientering om Fulufjellet NP for politisk utvalg for forvaltning og teknisk drift.	Skåret.
September	Befaring vedr. tilrettelegging og sårbarhetskartlegging ved Storbekkåsen og Grønkjeldfallet med konsulent.	Fulufjellet.
Oktober	Befaring av sluttarbeidet med innfallsporter og skilting.	Fulufjellet.
Oktober	Miljøfagsamling.	Trondheim.
Oktober	Naturrestaureringskonferanse.	Digitalt.
November	Befaring og møte med grunneiere vedr. bru i Bergådalen.	Bergådalen.
November	Natur- og klimakonferanse.	Hamar.
November	Møte i rådgivende utvalg.	Innbygda.

November	Planleggingsmøter for kompetansedager for verneområdestyrene.	Digitalt.
November	Avslutningsmøte med konsulent vedr. forprosjekt innfallsporter.	Digitalt.
Desember	Fellessamling for forvalterne i Innlandet.	Lillehammer.

Befaring i Fulufjellet nasjonalpark, Ljørdalen og Skåret. Foto: Ansgar Johannessen

Nasjonalparkstyret for Fulufjellet med påtroppende nasjonalparkforvalter Øivind Løken og Statens naturoppsyn v/Henriette Bøe Kildahl var på en flott befaring i Ljørdalen, Skåret, Bergådalen og Fulufjellet i juni. Tema var tilrettelegging og innfallsporter. Etter befaringen var det avslutningsmiddag for avtroppende nasjonalparkforvalter Henriette Bøe Kildahl på Villa Fregn.

Befaring på svensk side i Fulufjället nationalpark. Foto: Turid Backe Viken

Nasjonalparkstyremøte og julelunsj på Galten Gård. Foto: Hilde Nystuen

I august var nasjonalparkstyret for Fulufjellet med nasjonalparkforvalter på befaring på svensk side i Fulufjället nationalpark. For å sikre god forvaltning er det en forutsetning at det er godt samarbeid mellom norsk og svensk forvaltning og at området sees i sammenheng. Nasjonalparkene har felles besøksstrategi. Nasjonalparken på svensk side er ti år eldre enn den norske, og det er derfor nyttig å innhente erfaringer og tips herfra. Turen var innholdsrik og inspirerende.

Nasjonalparkforvalter for Fulufjellet NP var i oktober på en studietur sammen med Sølen verneområdestyre, verneområdeforvalter for Sølen LVO og SNO. Nasjonalparkstyret for Fulufjellet var invitert, men hadde ikke mulighet til å delta. Det var en interessant og lærerik tur til forvaltningsknutepunktene på Villreinsenteret på Hjerkin og Fjellmuseet i Lom. Her sitter forvalterne av de store nasjonalparkene Rondane, Dovre, Dovrefjell-Sunndalsfjella, Jotunheimen og Reinheimen.

Årets siste styremøte ble avholdt i desember med kombinert juleavslutning på Galten gård i Engerdal sammen med Sølen verneområdestyre. Det ble også gitt orientering om Femundsmarka og Gutulia nasjonalparker ved nasjonalparkforvalter Sindre Kolstad Valan og om Statens naturoppsyn ved Henriette Bøe Kildahl.

5 Prioriterte arbeidsoppgaver og gjennomførte tiltak

Tiltak ved innfallsport Bergådalen

I 2024 ble det opparbeidet en ny parkeringslomme ved innfallsporten i Bergådalen. Det ble også gjennomført anbudsrunde i forbindelse med etablering av ny bru over Bergåa. Sømåen tradisjonshåndverk AS fikk oppdraget og brubygginga ble igangsatt i 2024. Det er forberedt fundament i åa og brua monteres etter planen sommeren 2025.

Natursti

Prosjektet med natursti er videreført fra 2023 og ferdigstilt i 2024. Det ble i 2023 laget tekster og illustrasjoner til skilt for to naturstier, Bråtafallet og Storbekkåsen. Statens naturoppsyn og Statskog fjelltjenesten har i samarbeid med nasjonalparken fått på plass den nye naturstien ved Bråtafallet. Fundamentering og montering av skilt er utført og stien er tilrettelagt. Naturstien i Storbekkåsen har grunnet manglende nasjonalparkforvalter store deler av barmarkssesongen ikke blitt ferdigstilt.

Nasjonalparkstyret har besluttet at naturstien for Storbekkåsen ikke prioriteres ferdigstilt i 2025, men sannsynligvis i 2026.

Ny natursti etablert i 2024 fra Bråtafallet.

Ansvarsfordelingen mellom Nasjonalparkstyret og Statens naturoppsyn – gjennomføring av tiltak 2024

Bestilte oppdrag fra forvaltningen ble lagt inn i den nye basen «*Naturoppdrag*», totalt omkring 20 oppdrag. Det har vært tett kontakt mellom forvalter og SNO-oppsynet i forbindelse med gjennomføringa av disse. Oppdragene er for det aller meste utført, og samarbeidet har fungert godt. Enkelte oppdrag er utsatt til 2025 grunnet mangel på ressurser. Det er for 2024 ikke registrert brudd på verneforskriftene.

Informasjonstiltak

Sosiale media

For å nå ut med informasjon har det blitt lagt ut innlegg og bilder via nasjonalparkstyrets Instagram- og Facebook-kontoer. I 2024 ble det publisert 4 innlegg på Instagram og 8 Facebook (2021: 7 innlegg på Instagram, 13 innlegg på Facebook. 2022: 10 innlegg på Instagram, 21 innlegg på Facebook, 2023 4 innlegg på Instagram og 7 innlegg på Facebook, 2024: 4 innlegg på Instagram og 8 innlegg på Facebook).

Andre prioriterte tiltak

Plan for skilt og innfallsporter

Nasjonalparkstyret ferdigstilte og vedtok «Plan for skilt og innfallsporter» i 2023. Utgangspunktet for at Nasjonalparkstyret for Fulufjellet ville utarbeide en plan for innfallsporter og skilt er at det forventes en økning av besøkende til området etter hvert som Fulufjellet blir mer kjent.

Gjennom Fulufjellets besøksstrategi har forvaltningen definert utvalgte fokusområder i og i randsonen til nasjonalparkene, og det er disse områdene denne planen for det meste vil berøre. Fokusområdene er valgt ut for satsing med ulik grad av tilrettelegging de kommende årene. Områdene utenfor de utpekte fokusområdene kommer til å preges av liten grad av eller ingen tilrettelegging og markedsføring. På den måten sikrer Nasjonalparkstyret at de gjennomfører en aktiv forvaltning og at det gjøres bevisste grep for å sikre og ivareta natur- og kulturverdier i Fulufjellet. Det har også i 2024 blitt jobbet etter denne planen og planlagt prosjekter for 2025 etter denne.

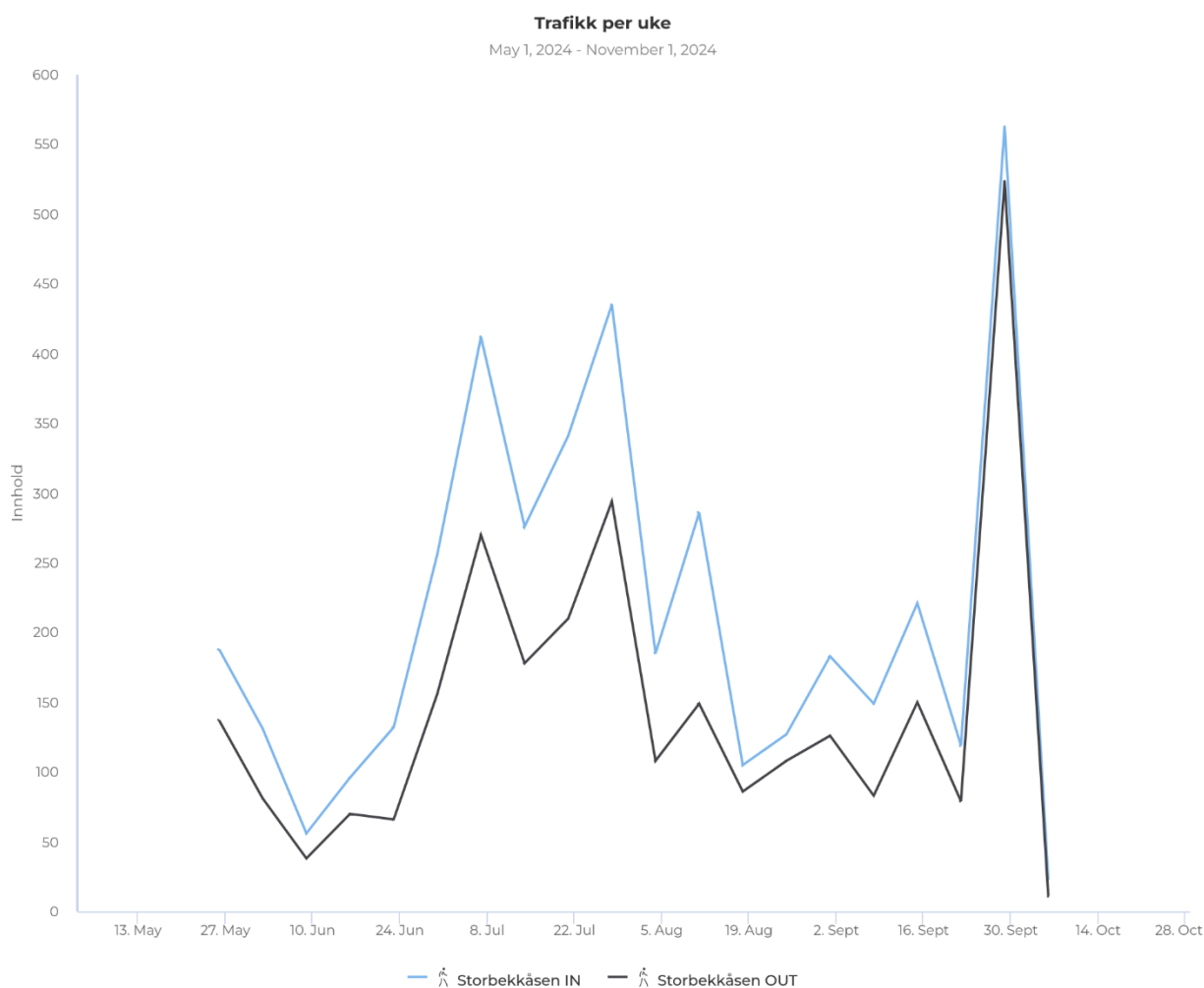
Prosjektplan for stitilrettelegging i Bergådalen

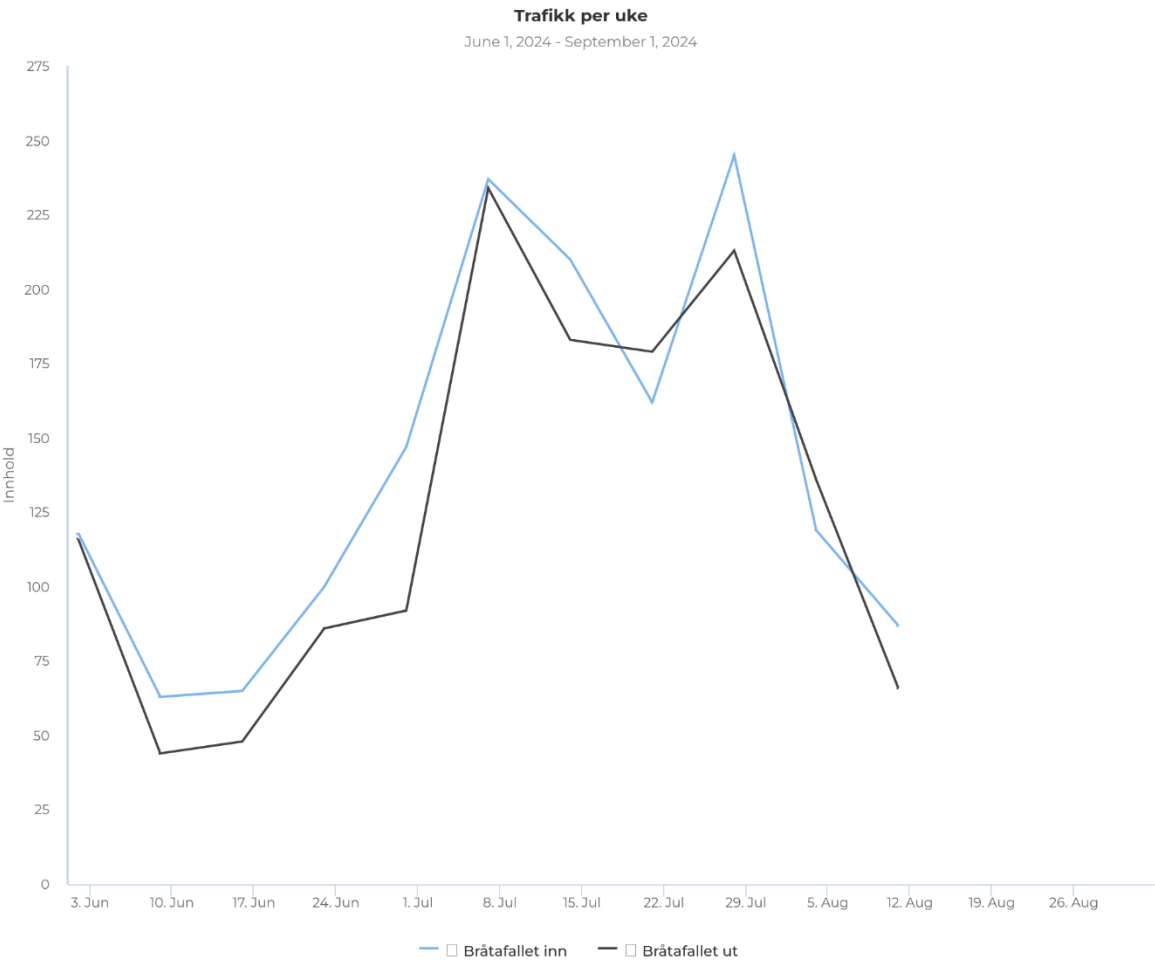
Nasjonalparkstyret jobbet i 2023 frem og vedtok en prosjektplan for stitilrettelegging i Bergådalen, nærmere bestemt stiene til besøksmålene Storfurua og Slottet. Planen har blitt brukt og hatt god nytte i forbindelse med etableringen av innfallsport i Bergådalen. Prosjektplanen har også vært viktig grunnlag i utviklingen av blant annet ny bru over Bergåa og videre stitrasé inn mot Storfurua og Slottet.

Ferdselstelling

Nasjonalparkstyret og SNO har i 2024 satt ut to ferdselstellere i og rundt Fulufjellet NP på følgende lokaliteter:

- Brynflået: 7.208 passeringer.
- Bråtafallet: 2.950 passeringer.

6 Økonomisk oversikt over midler disponert av nasjonalparkstyret i 2024

Post	Formål	Bevilget	Disponert	Balanse
1420.31	Tiltaksmidler	600.000	430.000	170.000
1420.21	Drift styret	160.000	130.000	30.000

På grunn av at nasjonalparkstyret mesteparten av barmarksesongen var uten forvalter, så klarte man ikke å omsette alt av tildelte midler i planlagte tiltak i 2024. Tiltak som ikke ble gjennomført i 2024 blir fulgt opp enten i 2025 eller i fortsettelsen etter styrets prioriteringer.

Fulufjellet nasjonalpark

Store, sammenhengende og relativ urørte skog- og fjellområder. Viktig leveområde for bjørn. Særegne landskapsformer og mange kilder med frodig vegetasjon.

Kontaktinformasjon Nasjonalparkstyret for Fulufjellet

Telefon: 62 55 11 87
E-post: sfinpost@statsforvalteren.no
Nett: www.nasjonalparkstyret.no/Fulufjellet/
Post: Postboks 987, 2604 Lillehammer.
Besøksadresse: Gammelskula, Storvegen 4, 2420 Trysil.

ST 14/2025 Eventuelt